

PROPOJENÍ S MANHATTANEM

Po stopách indiánů Delawarů z Moraviantownu do Herrnhutu
Nerevidovaný, provizorní překlad - říjen 2015 Verze 11

Cestou z kanadského venkova do malého německého města vypráví si náčelník Delawarů Greg Peters spolu s dalšími členy jeho komunity s frankfurtským pastorem Wernerem Schneider-Quindeau o německo-indiánské historii útěku, vyhnání, misii a kulturních střetech tak, jak ji ještě nikdo neslyšel.

Členové národa Delawarů hledají chybějící části svých dějin tak, že se pokouší vysledovat dědictví svých předků a jejich příslušnost k Moravské církvi. Podobně jako jiné domorodé národy Ameriky i Delawarové si po generace předávali historii vyprávěním příběhů. Ústní tradice měla za následek, že neměli vlastní písemné historické dokumenty. Nyní delawarský národ nalézá klíč ke své minulosti v zažloutlých denících Moravských misionářů, kteří je po nějakých 160 let psali na základě jejich ústní tradice. Objev vyvolává další otázky: Odkud tito misionáři přišli, a proč se rozhodli mezi Delawary pracovat a žít s nimi? Začíná interkulturní výzkum a hledání způsobu života, který byl po dlouhé časy zapomenut.

Náčelník Peters a členové jeho komunity se chtějí vydat přes „slanou vodu“ do Německa, aby na své otázky našli odpovědi. V rozhovorech s odborníky na historii, etnologii, náboženství, vědu a misii pátrají po informacích o své minulosti a svém spojení s dnešními Němci. Delawarové jako jediní z původních obyvatel Ameriky s Moravany po dlouhou dobu žili. Je vzácné i to, že navzdory problematické minulosti chtějí Delawarové svým bílým kolonizátorům porozumět. Také chtějí s Němci navázat nové vztahy pomocí naslouchání německých příběhů a následně vyprávění svých vlastních, zůstávajíce věrni prastaré ústní tradici.

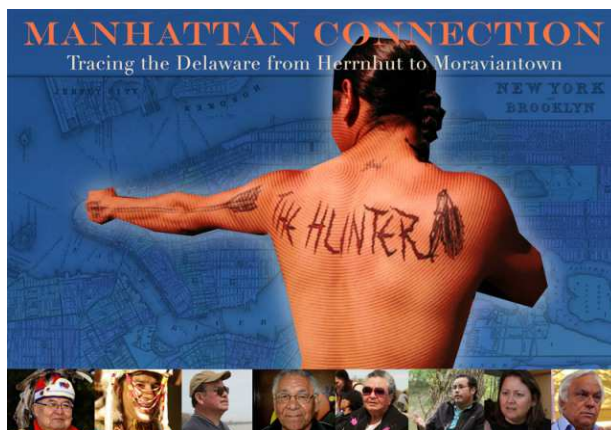
Schneider Quindeau, pastor pro sociální odpovědnost, bude Delawary na jejich cestě doprovázet a hledat odpovědi na jejich otázky: Kterých částí kultury, jazyka a dějin se musí národ vzdát, aby – tehdy i dnes - přežil? Věř, že interkulturní společnosti při hledání své identity zásadně závisejí na otevřenosti těch „druhých“ i na jejich pohledu na vzájemnou historii. Otázka po kulturních kořenech – tehdy a dnes – je v tomto projektu položena v nových souvislostech.

Projekt pro Delawary představuje jedinečnou příležitost, aby zkoumali svou historii a získali o ní trvalý záznam v podobě dokumentárního filmu.

V tomto setkání vidíme příležitost, aby odborníci - stejně jako zainteresovaní němečtí občané, – poznali souvislosti, o kterých ví jen velmi málo lidí. Existuje totiž úzký vztah mezi původními obyvateli Ameriky a Němci, a moravští misionáři hráli v historii indiánů Delawarů rozhodující roli. Němečtí občané, kterým jsme o našem projektu vyprávěli, byli příběhem fascinováni, jevili velký zájem, chtěli se dovědět víc o vztahu mezi Delawary a moravskými misionáři.

Farář Werner Schneider-Quindeau

Náčelník Greg Peters

Obsah:

Plán projektu, vědecký poradce, produkce filmu

Členové delegace Delawarů

Tým konzultantů

Události, místa, partneři

Tisk, styk s veřejností

Plánované využití dokumentárního filmu

Stručná historie

Delawarové dnes

Dokumentární film

Krátké životopisy

Vědecký poradce, plán projektu:

Etno-historik Dr. Siegrun Kaiser, Frankfurt; strávila 30 let výzkumem dějin Delawarských indiánů a Moravských misionářů.

Plán projektu, filmová produkce

Susanne Horizon Fränzel, režie, produkce filmu

Sherry Huff, novinářka, mediální produkce
14934 School House Line, Moraviantown, ON, N0P 1C

T. 519-401-9165, E. sherry@huffmedia.ca,
<http://huffmedia.ca>

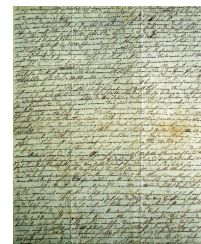

etnolog   kameraman   režie a organizace projektu
Dr. Siegrun Kaiser + Frank Heinig + Susanne Horizon Fränzel

Sherry Huff

Deník Moravských misionářů

Kontakt Teolog Horst Schinzel, Mnichov +49-179 519 99 60, Email: Geron.Kanzlei@t-online.de

Webová stránka projektu :

<https://manhattanconnectionenglish.wordpress.com>

Sestava putující Delawarské delegace 10. - 27. listopadu 2015

- **Greg Peters** - náčelník, zvolený na tři po sobě jdoucí období od r.2009, oficiální reprezentant národa Delawarů, staral se o kulturní dědictví tím, že podporoval obnovení budovy kostela; plánuje kulturní centrum
- **Sherry Huff** - novinářka a podnikatelka; zanechala úspěšné kariéry, aby se mohla vrátit ke své komunitě a věnovat se svým lidem tím, že bude rozvíjet informační a komunikační technologie; má zkušenosti s životem v rezervaci i mimo ni; jako žurnalista nemá problém s účastí i vedoucí úlohou v diskusních fórech s politickými představiteli, akademickou obcí a dalšími veřejnými činiteli
- **John K. Snake** - vzdělaný starší této komunity, zajímá se o předávání znalostí mládeži; je strатегоm v oblasti vzdělávání a povídkářem; je jediným člověkem s osobními vzpomínkami na Moravany, jeho teta vyrůstala ve starém misijním domě, ve kterém je dnes historický archiv
- **Darryl Stonefish** - historik a knihovník; studuje dějiny Delawarů a Moravanů již 30 let; jeho velkým přáním je dozvědět se více o původu Moravských misionářů přímo na místě
- **Tony Johns** - prezentuje vizuální kulturu tím, že předvádí tance, insignie, náboženskou kulturu; je tanečníkem, podnikatelem, preparátorem; považuje se za "křesťanského" tradičního příslušníka Delawarů
- **Brent Stonefish** - reprezentuje oficiální odbor pro vzdělávání; má kontakt na lokální školy a tvorbu učebních osnov
- **Travis Snake** - pracuje ve vesnici NMAACHIHNA a učí o tradičních hodnotách Delawarů; hraje na bubny ve skupině bubeníků; reprezentuje mládež a ochotu a otevřenost dozvědět se víc o svých lidech a jejich spojení s Evropou

- **Marilyn Huff** - je starší členkou komunity, poradního sboru "the Shandauhk Elder's jako pozemkový, historický, kulturní poradce.

Marilyn Huff

Tým poradců:

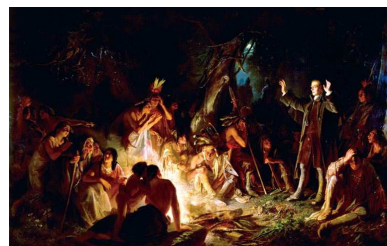
- **Pastor Werner Schneider-Quindeau**, Frankfurt, Německo; pastor pro „sociální odpovědnost“; v projektu je zapojen jako „most“ mezi Delavary a Moravsko-německými misionáři

- **Dr. Sonja Schierle** – kurátorka Severo-americké výstavy a supervizor Muzea pedagogiky a Muzea etnologie, Linden muzeum, Stuttgart, Německo

- **Jim Rementer** – jazykový badatel, ředitel projektu pro zachování Lenapského (Delawarského) jazyka, „Kmenové sídlo“ Bartlesville, Oklahoma, USA

- **Helmut Seeger** – Dip.Ing., architekt, Gerlingen, Německo, poradce pro alternativní zdroje energie a využití přírodních zdrojů

- **Vinzenz Leppert**, M.A, etnolog, Frankfurt, Německo

D. Zeisberger káže Delavariům

Cesta delegace

Události, místa, partneři

Frankfurt, 10. listopadu 2015

1. Přijetí – Ekumenické centrum Frankfurt

Herrnhaag b. Büdingen, 12. listopadu 2015

1. Přijetí – Doris Waas, pastor Erdmann Becker
2. Diskuse, prohlídka písemných a obrazových materiálů, staveb a hřbitova

Česká republika, Suchdol nad Odrou, 13. - 15. listopadu 2015

1. Přijetí – Muzeum Moravských bratří, park Moravských bratří, zasazení stromu z Fairfildu – Kanada.
2. Prohlídka muzea s průvodcem – muzeum bylo založeno společností spravující odkaz Moravských bratří
3. Návštěva Lesního kostela, Dvůr Davida Zeisbergera,
4. Prohlídka Suchdolu nad Odrou, prohlídka původních obydlí Moravských bratří
5. Promítnutí filmu David Zeisberger v 17:00 a setkání s občany Suchdolu v domu kultury.

Herrnhutt, 17. - 20. listopadu 2015

1. Přijetí – Světové centrum Moravské církve
2. Přijetí – radnice, prohlídka s průvodcem místního muzea
3. Bohoslužba, Hot Cross Buns – Anglické velikonoční bochánky
4. Archív, životopisy a korespondence Moravských bratří
5. Prohlídka Herrnhuttu s průvodcem, shlédnutí výroby Moravské hvězdy

Radebeul – Muzeum Karla-Maye, 20. listopadu 2015

1. Přijetí
2. Prohlídka s průvodcem výstav kultury severoamerických indiánů včetně výstavy věnované Delavariům
3. Plánované kulturní události

Berlín, 21. - 22. listopadu 2015

1. Ve spolupráci se společností zabývající se „Ohroženými kulturami“ je plánována recepce v Etnologickém muzeu
2. Plánované kulturní události

Stuttgart, 24. - 26. 11. 2015

1. Přijetí vládnoucí Stranou zelených
2. Veřejná diskuse „sponzorována nadací H.Bölla z Baden-Württembergu a D.A.Z. Německo-amerického centra/J.F.Byrnes Institut e.V.Stuttgart.
  - Moderátor: Pastor Helke Boslen (DIMOE)
  - Panelisté:
    - * Prof.Dr.Herrmann Wellenreuther (Emeritní profesor historie filosofické fakulty Univ. v Göttingen)
    - * Dr.Hans-Beat Motel (bývalý předseda Missionshilfe)
    - * Dr.Siegrun Kaiser
    - * Pastor Werner Schneider-Quindeau

* Náboženská věda n.n.

3. Linden Museum

Kulturní událost : Delawarové prezentují svou historii a kulturu.

- Moderator : Dr.Sonja Schierle

- Program:

* Vývoj zdravé společnosti: Náčelník Greg Peters

* Bubnování: Brent Stonefish, Travis Snake

* Tanec: Tony Johns , nosí tradiční taneční šat, který si vyrobil ze zvířecích kůží, kožešin a peří. Tančí tradiční styl a nosí i části oděvu upravené z peří. Jako preparátor vyrábí všechny části oděvu sám.

* Vypravěč: John K.Snake a jejich delegace vypráví staré příběhy a mýty.

* Předkové: Náčelník Peters hovoří o tom, jak důležité je znát naše předky a život obyčejných lidí.

* Jazyk a historie Delawarů: Členové delegace budou vyprávět příběhy o původní domovině

Delawarů : ostrova Manhattan. Vypráví, že Delawarové uprchli do Kanady pod ochranou misionářů a tímto způsobem přežili kolonizační tlak, války a perzekuci.

Darryl a John podávají příklady jak se Delawarové učí svůj jazyk z nahrávek starších, z deníků a slovníků misionářů.

* Perspektivy mládeže : Kulturní praktiky a současné hodnoty: Travis bude hovořit o přípravách na lov a rybaření, o tradičních sportech jako Lacross a Fireball, a o starých i nových hodnotách mládeže.

* Souvislost s Německem : Dr.Siegrun Kaiser pohovoří o historii Delawarů , která je úzce spojena s historií anglické kolonizace německé misie.

Tony Johns, tanečník

Frankfurt 27. 11. 2015

2. Veřejná diskuse na Universitě J.W.von Goethe ve Frankfurtu a.M.

- Panelisté :

* Prof.Dr.Trenk , profesor institutu Etnologie, Goethe University Frankfurt a.M.

* Pastor Werner Schneider-Quindeau

* Dr. Siegrun Kaiser

* Pastor Erdmann Becker, Herrnhuter Mision (Moravská misie)

Tento projekt je podporován :

- M.F.G. Filmfuding Baden-Württemberg

- AMERINDIAN RESEARCH - časopis o indiánských kulturách od Aljašky po Ohňovou zemi.

Editor : Dr. Mario Koch

- Gesellschaft für bedrohte Völker (Společnost pro ohrožené národy)

- SWR TV "Religion Kirche und Gesellschaft" (Náboženství, církve a společnost)

- HR Radio "Kirche - Religion - Lebensfragen" (Církve-náboženství-životní otázky)

- NAAOG (Native American Association of Germany - Asociace pro původní američany v Německu);
předsedkyně : Carmen Kwasny

- Radio Corax - program o problematice domorodců v sev.Americe

Historický vztah mezi Delawary a Moravany

Delawarové byli původními obyvateli ostrova Manhattan - New York. První indiáni pokřtěni moravskými misionáři byli Mohicani a Delawarové. Tito konvertité jsou přímými předky dnešních Delawarů.

Počínaje rokem 1626 byli Delawarové zatlačováni na západ a vykořeňováni ze své vlasti. V této době se k vyhnančům připojili moravští misionáři, aby jim poskytovali podporu.

Pod ochranou " misionáře indiánů" Davida Zeisbergera přišli ti, kteří přežili, do oblasti dnešního Ontaria v Kanadě. V roce 1792 založili Fairfield na severním břehu řeky Thames (Temže). V posledních dnech války roku 1812 bylo město do základů vypáleno americkými vojáky. Vesnice a misijní stanice byly znovu postaveny na jižním břehu řeky Thames jako "Moraviantown" (Město "Moravských bratří"). Rezervace si zachovává tento název dodnes.

Jméno odkazuje zpět k "Moravským bratřím": sbor v Herrnhutu odkazuje na Mistra Jana Husa, který před reformací kritizoval římsko-katolickou církev. Po jeho smrti založili jeho následovníci Jednotu bratrskou. Na začátku 18. století by tato zakázaná církev vystavena pronásledování a její stoupenci emigrovali do Herrnhutu.

Mladý hrabě Nikolaus Ludwig von Zinzendorf poskytl prvním uprchlíkům z Moravy pozemky v Horní Lužici v Sasku, které sloužily obnovené Jednotě bratrské. Pod jeho záštitou byl vystavěn Herrnhut (Ochranov). Moravané žili, pracovali a uctívali Boha společně. Odtamtud byli vysláni první misionáři do Ameriky, kde se poprvé setkali s Delawary.

*Kostel Moravských misionářů ve Fairfieldu.
Kostel byl postaven znovu v Moraviantown*

Hvězda Moravanů v úřadu kancléře

Delawarové dnes – rozvíjející se společenství

Během posledních deseti let se členové delawarské komunity dali dohromady, aby zahájili proces dekolonizace. Ta nejenže zahrnuje oživení jejich jazyka a kultury a vedení vlastního vzdělávacího a zdravotnického systému, ale také vyžaduje od Kanady, aby dodržela své sliby a uznala jejich domorodá práva podle kanadského zákona, a mapuje postup k ozdravení. Komunita chápe, že dědictvím kolonizace jsou dnes problémy s alkoholismem, drogovou závislostí a dysfunkce a že se jedná o následky vyrovnávání se ztrátou kultury, historie a identity.

Členové komunity se snaží navrátit umění komunikace v jejich vlastním jazyku, z jejich vlastního pohledu na svět, ve kterém člověk, příroda a vesmír koexistují v harmonii. Existuje celá řada členů delawarské komunity, kterým se nevede dobře kvůli nedostatku výživy, chudobě a vysokému výskytu cukrovky. Ale stejně jako jejich předkové se nikdy nevzdávali navzdory oloupení, pronásledování, hladu, válce a kolonizaci, tak i dnešní

Pow – wow v Moraviantown

Delawarové jsou odolní a pokračují v boji za své tradiční hodnoty a obnovu svého hrdého národa.

Dokumentární film

Na cestě z Delawarské indiánské rezervace v Kanadě do Herrnhutu v Horní Lužici, náčelník Greg Peters a frankfurtský pastor Werner Schneider-Quindenau odhalují dosud neznámou německo-indiánskou historii útěku, vypuzení, misie a kulturních konfliktů. Může se víze porozumění tomu "Druhému" uskutečnit?

Může průzkum rodinných historek dokázat německého předka u Delawarů?

Film o dávno zapomenutém setkání přeneseném do současnosti.

Travis Snake

Frankfurtský pastor WERNER SCHNEIDER-Quindenau nečekaně nalézá stopy domorodých Američanů (Indiánů) na ostrově Manhattan v New Yorku. Objevuje, že přežili vypuzení a kolonizaci jako chráněnci německých moravských misionářů. Schneider-Quindenau začíná objevnou cestu, která jej vede do severní Kanady, kde se setkává s náčelníkem Delawarů, GREGEM PETERSEM, potomkem původních obyvatel ostrova Manhattan. K jeho potěšení, Delawarové dnes také hledají stopy po svých předcích. Jediné zachytné body, které zůstávají z jejich historie, se nalézají v zažloutlých denících Moravských misionářů. Chtějí se nyní více dovědět o těchto křesťanech, kteří strávili tak mnoho let s jejich předky; odkud přišli a proč si zvolili život s Delawary?

Aby našli odpověď na tyto otázky, musí náčelník Peters a další členové jeho komunity cestovat na druhý konec světa do Německa. A žene je ještě něco jiného: může být někdo z nich přímým potomkem dítěte německého usadlíka, které bylo uneseno ze své rodiny před tolika léty? Může dnes tato skupina Delawarů najít v Německu příbuzné?

Tato skupina Delawarů chce nyní vystopovat své spojení s Německem, kde to všechno začalo, ve světovém ústředí Moravských Bratří. Oni všichni věří, že mají zodpovědnost podniknout tuto cestu, aby dokumentovali a podíleli se na této nově objevené historii s mladšími generacemi. Tento klíč k jejich minulosti je nezbytný v jejich cestě k ozdravení a národnímu obrození.

Schneider-Quindenau doprovází tyto Delawary a snaží se zjistit, **čeho se lidé musí vzdát ze své kultury, jazyka, dějin a identity, aby přežili – tehdy i nyní.**

Tým:

Susanne Horizon Fränzel

Susanne je režisérkou filmu a má svou vlastní produkční společnost: Sultana films. Mezi mnohými mezinárodními oceněními získala také cenu německé Filmkritique za "BRAVO PAPA 2040" a zlatou cenu německého krátkého filmu Short Film Award za snímek "Steinflug". Je členkou Německé filmové akademie, GEDOK München a Sundance Alumni. Vyrůstala v Etiopii, Egyptě a Řecku a své zkušenosti a schopnost komunikovat s jinými kulturami přenáší do své práce. Od roku 2010 je Susanne také spisovatelkou. V roce 2011 obdržela grant od "Förderkreis deutscher Schriftsteller v Baden-Württemberg e.V." a v roce 2012 zveřejnění v antologii "Die Ufer des Tages".

Novinářka Jaqueline Leger (Los Angeles), uvedla v časopisu "The Animation Magazine": "Ať už jde o krátké filmy, hudební videa nebo umělecká díla, Fränzel se rozhodla pracovat v oblasti sociálních problémů. Její mediálně smíšené filmy mají politické poselství a přitom se snaží být chytře zábavné."

Sherry Huff

Sherry Huff je členkou klanu Želvího Clanu Delawarského národa v Moraviantownu, komunity First Nation v Ontariu v Kanadě. Sherry si připomíná své dětství: Lezení po stromech v buši, stavění pevností a lov ryb tradičním způsobem se svým otcem. Lituje, že svůj jazyk nezná natolik dobře, aby jej mohla plynule používat. Její prarodiče se rozhodli, že svou rodinu svůj rodný jazyk učit nebudou, především ze strachu z jejich možného budoucího neuplatnění na trhu práce. V současné době je Sherry šťastná, že se může zúčastnit co možná nejvíce Delawarských jazykových kurzů. Sherry strávila 30 roků mimo svou komunitu, protože se snažila věnovat žurnalistické kariéře. Stala se úspěšnou reportérkou, rozhlasovou moderátorkou a producentkou pro Kanadské vnitrostátní veřejnoprávní vysílání, CBC. Právě v této době Sherry zjistila, jak málo Kanadčané vědí o jejich lidech a ostatních domorodých národech. Sdílení této zkušenosti a boření starých stereotypů se stalo jejím životním posláním.

Dnes Sherry pracuje pro Delawarský národ a vede vlastní firmu, Huff Media Solutions, která se zaměřuje na rozvoj informačních a komunikačních technologií. Projekty zahrnují zřízení rozhlasové stanice pro komunitu, výrobu video-dokumentů, tvorbu webových stránek a multikulturních prezentací a publikací. Sherry je držitelkou ceny tvůrců rozhlasových a televizních zpravodajství za nejlepší zpravodajství v roce 2003. Současně je také držitelkou Guinnessova světového rekordu za produkci nejhlubšího podzemního rozhlasového programu v roce 2005.

Mezi její filmové úspěchy patří: „Big Bear Creek“, 2012, film o jednom územním nároku původního národa Chippewaů od řeky Thames a „Stories Told to Me“ (příběhy, které mi byly řečeny), naučný film o historii Delawarského národa.

Vedoucí kamery Frank Heinig

Kameraman pro speciální efekty, podílel se na oceněných filmech jako "The Neverending Story" a "Das Boot" (asistent kamery).

Produkoval také seriály pro "Bavaria TV" a "Dt. Welle "
1984 - 1991: generální ředitel "Motion-Control-München", optické a speciální efekty
1991 - 2009: generální ředitel společnosti "Ulfracolm" – filmová produkce v Mnichově
1985 - dnes: kameraman dokumentárních filmů
1990 - dnes: učitel na "Německé škole pro novináře" a v "Macromedia GmbH"

Plánovaná distribuce dokumentu

1. Filmové festivaly:

Severoamerický filmový festival, Stuttgart (jediný evropský festival tohoto druhu, zakladatel Gunter Lange má velký zájem o prezentaci filmu)

2. Distributoři:

- Mouna GmbH Stuttgart, má zájem aby šel film do kin
- Nekomerční distributoři: Víra, komunita, spiritualita, smysl
- Bullfrog Films (Distributor pro kina, TV, univerzity, školy, festivaly)

3. TV: MDR

4. Mezinárodní DVD-distribuce

5. Medienzentren (mediální centra filmů pro školy)

6. Fans of Native Americans and First Nations (příznivci původních Američanů) /Karel May/Leatherstocking Tales

Travis Snake

Po skončení misijní práce u Delawarů před 100 lety již žádná komunikace mezi Moravany a Delawary neprobíhala - film je tedy dokumentem o hlubokém obnovení vztahů mezi Delawary a Němci.

Několik poznámek k projektu:

Tato podoba projektu byla vytvořena velice velkoryse a pečlivě v r. 2014. Z finančních důvodů musela být zkrácena a také sestava účastníků bude pozměněna. Přesto je to projekt neobyčejně zajímavý.

Závěry o tom kdo byli Moravští bratři, jsou taktéž mylné a jsou ovlivněny nacionalismem, který se objevil až v 18. století a je součástí našich novodobých dějin. Moravané z Kravařska by o sobě nikdy neříkali, že jsou Němci. Tato diskuze může být předmětem rozhovorů s Delawary při jejich návštěvě 16. 11. 2015.

Doporučujeme navštívit webovou stránku projektu: <https://manhattanconnectionenglish.wordpress.com>

Obzvláště aktuální pro dnešek a pro situaci v posledních měsících v Evropě je otázka, kterou do projektu vložil farář Schneider-Quindenau: **Čeho se lidé musí vzdát ze své kultury, jazyka, dějin a identity, aby přežili – tehdy i nyní.**

Daniel Říčan – Moravian 9. 11. 2015